

Efectele nocive ale Poluanților Organici Persistenți (POP) asupra mediului și sănătății umane

- Sub sloganul “Nu pune STOP vieții! Pune STOP poluării! Alege viața fără poluanți organici persistenți!”, ne îndreptăm atenția asupra informării cu privire la efectele nocive ale poluanților organici persistenți (POP).

- **Poluanții organici persistenți** sunt substanțe chimice toxice, de origine naturală sau artificială, rezistente la degradarea chimică, fotolitică și biologică, care se acumulează în ecosistemele terestre și acvatice unde pot persista chiar și mii de ani, cu efecte negative asupra mediului și sănătății umane.

- În anul 2001, la Stockholm, a fost adoptată Convenția privind poluanții organici persistenți, care are ca obiectiv reducerea impactului acestora asupra sănătății umane și mediului înconjurător. România se numără printre cele 90 de state semnatare ale Convenției care s-au angajat să ia măsuri pentru eliminarea producției și utilizării anumitor POP și totodată pentru prevenirea eliberării accidentale a acestora în mediu.

- Inițial pe lista POP a Convenției au fost 12 substanțe chimice, clasificate astfel:
 - *Produse pentru protecția plantelor: Diclor-difenil-triclorețanul (DDT), aldrin, dieldrin, clordan, toxafen, heptaclor, mirex, endrin.*
 - *Produse chimice industriale: Bifenili policlorurați (PCB), hexaclorobenzen (HCB).*
 - *Produse secundare: Dioxine și furani, care sunt generate neintenționat în timpul proceselor de ardere sau producției de anumite substanțe chimice.*

- Acestor 12 poluanți organici persistenți inițiali, în anul 2023 li s-au adăugat și alte substanțe chimice care au diferite niveluri de risc pentru sănătatea oamenilor și a ecosistemului.

- Emisiile de POP au scăzut în majoritatea statelor membre între 2005 și 2021 ca urmare a implementării recomandărilor Convenției în legislațiile naționale. În România a fost raportată o reducere cu 15% a Hexaclorobenzenului (HCB), cu 49% a policlorobifenililor (PCBs), cu 72% a dioxinelor și furanilor (PCDD/ PCDF) și cu 8 % a Hidrocarburilor Aromatice Policiclice (PAH).

- Nivelul acestor substanțe interzise este **supravegheat anual în alimentele destinate sugarilor** de Institutul Național de Sănătate Publică prin Programul național de monitorizare a factorilor determinanți din mediul de viață și muncă. Rezultatele au arătat concentrații extrem de scăzute, care nu pun în pericol sănătatea copiilor.

- Oamenii sunt expuși la aceste substanțe chimice, în principal **prin alimente**, dar și prin **aerul poluat din mediul înconjurător**. Multe produse folosite în mod curent pot conține POP ce sunt adăugați pentru a îmbunătăți proprietățile produsului respectiv (substanțe ignifuge sau agenți tensioactivi).

- Expunerea umană la niveluri mai mari de POP poate determina diferite **efecte asupra sănătății**, putând duce la *creșterea riscului de boli cardiovasculare, disfuncții endocrine, risc crescut de cancer, tulburări de reproducere, imunodeficiențe, tulburări neurologice, genotoxicitate și malformații congenitale*.

- **Efectele POP asupra ecosistemelor: reducerea biodiversității și punerea în pericol a speciilor, în principal cele aflate la vârful lanțului trofic.** Acești poluanți pot contamina solul, apa și aerul, afectând sănătatea plantelor și animalelor.

- Totodată Organizația Mondială a Sănătății subliniază în mod constant impactul complex al mediului asupra sănătății umane. Între determinanții majori ai sănătății, alături de mediu se află și stilul de viață, ambele acționând în moduri diverse și adesea interconectate.

Recomandări în vederea reducerii expunerii populației la POP:

- Informați-vă și acționați responsabil;
- **Citiți etichetele produselor chimice** utilizate și respectați instrucțiunile de folosire;
- Nu lăsați la îndemâna copiilor astfel de produse și evitați expunerea copiilor la aceste substanțe chimice;

- **Nu ardeți deșeurile!** Arderea acestora produce fum toxic care poluează aerul și vă poate îmbolnăvi pe dumneavoastră și/sau familia dumneavoastră;

- Aceste substanțe se depozitează atunci când sunt în exces, în grăsimea animală. Din aceasta cauză, **mențineți o dietă echilibrată și reduceți consumul de grăsimi animale**. De exemplu: înlăturați grăsimea din carne și produse din carne, evitați utilizarea grăsimilor animale la gătitul alimentelor, utilizați metode de gătit care permit scurgerea grăsimilor precum, gătire la abur, coacerea;

- Alegeți bunuri de larg consum cu probabilitate mică de a conține substanțe ignifuge (exemplu: piese de mobilier, tapițerii, sau materiale rezistente la apă);

- **Nu achiziționați produse chimice de protecție a plantelor (pesticide) din surse necontrolate:** preferabil, utilizați alternative naturale pentru combaterea dăunătorilor;

- **Reciclați produsele care conțin POP: baterii, echipamente electronice, uleiul utilizat la vehicule, mobilier, medicamentele expirate, resturi de vopsea, pesticide etc.;** în felul acesta se reduce poluarea mediului și riscul de expunere la aceste produse.